

NO

EXPOSICIÓ

1975

Els regidors
del NO al català

Organització i producció

Direcció de Memòria i Història.
Institut de Cultura de Barcelona

Direcció del projecte

Comissionat de Programes de Memòria.
Ajuntament de Barcelona

Comissariat

Martí Marín Corbera

13 de maig a 26 de juny de 2016

Pati del Palau de la Virreina

La Rambla, 99

Horari

Dilluns a diumenges, de 10 a 20.30 h
Entrada gratuïta

www.barcelona.cat
barcelona.cat/barcelonacultura

EXPOSICIÓ

1975

Els regidors
del NO
al català

13 de maig a 26 de juny de 2016

Pati del Palau de la Virreina

Sres. Concejales D. Mariano GANDUXER RELATS, D. José M^a. DOT
BOSCH, D. Antonio GUASCH CARRETE, D. Jacinto SOLER PADRO, D. Ma-
nuel SERA DOMINGUEZ, D. Rafael LUJAN LOPEZ, D. José SANGRÁ
BOSCH, D. Rafael DE FERRATER RAMONEDA, D. José CANALDA VILACHE,
D. Ramón TORRES MUÑOZ, D. Vicente FEBRER SOLSONA, D. José M^a.
PORRO MACRANS, D. Antonio CAÑELLAS SIDOS, D. Alfonso CANOVAS LA
FUENTE, D. Juan ABELLAN HERNANDEZ, D. Eduardo TARRAGONA CORBE-
LLA, D. Vicente COSTA UGEDA, D. Luis PEVIDAL LOPEZ, D. Rogelio-
MAR MARTI, D. Jesús CALVO MARTINEZ, D. José GUELL RAMON, D. Ra-
món BOSCH ESTIVILL, D. Juan CABAÑERO ALARCON, D. Pedro LLORENS-
ROSENTE, D. Luis PEREZ PARDO, D. Manuel FONT ALTABA, D. Francis-
co PLATON VERDAGUER, D. Gonzalo QUESADA HERNANDEZ, D. Pedro SAL-
VAT VIRGILI y Dª Mercedes CARBO COLOMER y los Delegados de Ser-
vicios D. Julio SAN MATEO

Programes
de Memòria

Ajuntament de
Barcelona

Els divuit regidors del NO al català

Des dels seus orígens el catalanisme ubicà la qüestió lingüística com un dels temes principals de les seves reivindicacions. Però fou la fixació repressiva de les dues dictadures del segle xx (especialment la de Franco) el que acabà per convertir-la en element reivindicatiu central, al costat de l'autonomia política.

El franquisme gairebé eliminà la presència de la llengua catalana de l'espai públic i provà d'entorpir la seva existència també en l'espai privat. Tanmateix, des de l'inici, algunes veus dins del règim intentaren temperar la persecució per considerar-la contraproduent: a la llengua catalana -deien- era preferible assimilar-la com a peculiaritat folklòrica, per evitar que fos un instrument d'oposició. La discussió sobre el català dins del Règim quedà sempre, però, com un tema pendent que algú desenterrava de tant en tant per a millorar la imatge de la dictadura.

La represa catalanista, força potent en els anys seixanta, acabà per posar el tema damunt la taula de forma permanent. Però les divisions internes impediren al Règim, sempre més favorable a la repressió que no pas a la tolerància, una acció coherent per a desmobilitzar la llengua. Així, el 4 de març de 1975, el plenari de l'Ajuntament de Barcelona encara rebutjà, per 18 vots contra 9 i 7 abstencions, una subvenció relativament modesta (el 0,42% del total del pressupost) per a classes de llengua catalana. El moviment ciutadà, amb un protagonisme decidit per part de la Federació d'Associacions de Veïns, reaccionà als fets com una veritable provocació i obligà les autoritats franquistes a fer rectificar el consistori barceloní.

La petita història dels *divuit regidors* del no és un bon exemple tant de la imperícia dels franquistes -perduts enmig de prejudicis ideològics i baralles internes-, com de la importància que l'oposició -fent-se ressò del sentir majoritari de la població- atorgà a la llengua com a element identificador. La reivindicació de la llengua catalana jugà així un paper que avui qualificaríem de *transversal* en la lluita final contra la dictadura franquista.

La mobilització veïnal

Després de l'aprovació de la Ley General de Educación (1970), que permetia (i recomanava!) la protecció i ensenyament de la llengua catalana, l'acció oficial sobre aquest tema havia estat nul·la. La mobilització de les entitats culturals i professionals havia estat important però discreta. Fou la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB) la que jugaria el paper protagonista en l'atac a la política oficial en llançar el manifest "Volem els Ajuntaments i l'Escola Catalans i Democràtics", signat en primera instància per 47 entitats, que arribarien a ser 118, sumant democràcia i llengua catalana com un binomi indestruïble. Els militants antifranquistes -principalment del PSUC- aconseguiren en aquest tema la col·laboració, el consentiment o, almenys, la resignació dels membres de les juntes veïnals més dòcils i desafiaren obertament el govern d'Arias Navarro i, per elevació, el Règim.

Els termes de la rectificació

En el temps rècord de dos mesos, l'Ajuntament de Barcelona féu un gir de 180 graus. A més dels diners consignats, es crearen tres comissions de treball amb les sonores denominacions de *Comisión de Lengua y Literatura Catalanas*, *Comisión de Historia y Arte de Cataluña* i *Comisión de Tradiciones y costumbres catalanas*. Les presidien els tres tinents d'alcalde i les integraven vuit regidors més: total, vint-i-set dels trenta-cinc membres del plenari, eren majoria absoluta els que havien votat que no (atorze). De cop havia desaparegut el problema pressupostari que havien al·legat alguns dels opositors a l'esmena de Soler Padró i, fins i tot, la *superaven* esbossant un pla d'estudis complet. Res no ha transcendit de la seva tasca, que fou paral·lela al Congrés de Cultura Catalana, en la seva fase inicial. No era gens clar quina mena de feina s'encarregava, una vegada el pressupost aprovat, a unes comissions integrades per empresaris i sindicalistes en què només s'hi comptava un dels tres catedràtics del consistori. Una proposta seriosa s'hauria traslladat automàticament a la ponència de cultura i hauria confeccionat, sense presses ni pauses, una comissió d'experts *ad hoc*.